

виникають, змінюються та припиняються на підставі норм акціонерного права, а й як результат вольової діяльності чи поведінки суб'єктів акціонерних правовідносин, та як результат впливу на цих суб'єктів об'єктивних явищ.

Акціонерні правовідносини всередині об'єднання – внутрішньо-корпоративні. В основному це відносини приватноправові, так як в їх рамках реалізують свої інтереси акціонери – рівні, незалежні самостійні власники акцій. Але тут присутні відносини і публічно-правові. Наприклад, кожен акціонер – володар акції має право голосу на загальних зборах акціонерів. Якщо він не був присутній на загальних зборах або голосував проти прийнятого рішення, він підпорядковується прийнятим рішенням. Також обов'язкові до виконання рішення ради директорів, правління, генерального директора.

Література

1. Степанов П. В. Корпоративные отношения в коммерческих организациях как составная часть предмета гражданского права: Автореф. дисс. канд. юрид. наук. – М., 1999. – 24 с.
2. Красавчиков О. А. Гражданские организационно-правовые отношения / О. А. Красавчиков. – СГП. 1966. – N 10. – С. 50–57.
3. Пахомова Н. Н. Основы теории корпоративных отношений (правовой аспект) / Н. Н. Пахомова. – Екатеринбург, 2004. – 132 с.
4. Гонгало Б. М. Предмет гражданского права // Проблемы теории гражданского права / Б. М. Гонгало. – М., 2003. – С. 23.

УДК 346.12(043.2)

Комаров В. А., к.ю.н.,
голова Червоногвардійського суду, м. Макіївка, Україна

РЕГУЛЮВАННЯ ОПТОВОЇ ТОРГІВЛІ ЛІКАРСЬКИМИ ЗАСОБАМИ

Оптова торгівля лікарськими засобами є різновидом господарської діяльності, що підпадає під вимоги ч. 1 ст. 263 ГК України. Вона є внутрішня або зовнішня за ринковим критерієм (ч. 2 ст. 263 ГК України), який на наш погляд є непевним.

Різновидом внутрішньої та зовнішньої торгівлі цим специфічним товаром і його формою є оптова купівля-продаж, сторонами якої є переважно суб'єкти господарської і здебільше саме підприємницької діяльності. Ліцензійними умовами провадження господарської діяльності з виробництва лікарських засобів, оптової, роздрібної торгівлі лікарськими засобами, які затверджені Державною інспекцією з контролю якості лікарських засобів Мі-

ністерства охорони здоров'я України від 21 вересня 2010 р. № 340 у загальних положеннях оптова торгівля лікарськими засобами визначена як діяльність з придбання лікарських засобів у виробників лікарських засобів або інших суб'єктів господарювання, що мають відповідну ліцензію, зберігання та продажу лікарських засобів з аптечних складів (баз) іншим суб'єктам оптової або роздрібною торгівлі лікарськими засобами, які отримали на це відповідні ліцензії, та безпосередньо лікувально-профілактичним закладам і виробникам лікарських засобів. Тут, як на наш погляд, у буквальному тлумаченні цього визначення закладена неможливість виробника лікарських засобів розгортати мережу фірмової роздрібною торгівлі, у тому числі, для потреб працюючих.

Не зовсім зрозуміло нащо лікувальним закладам, які оптом придбавають лікарські засоби, ліцензія. Зважаючи на платність ліцензії це знову ж приводить до подорожчання лікування. Засада розумності, яка передбачена у п. 6 ст. 3 ЦК України, свідчить на користь того, що якщо заклад охорони вправі лікувати хворих, то він і вправі застосовувати необхідні для того лікарські засоби. Якщо у нормативному акті малось на увазі окремі лікарські засоби, наприклад сильнодіючі та наркомісткі, то це стосується спеціального правового регулювання. Принаймні введення такого застереження у поняття оптової купівлі-продажу лише захаращує це визначення.

Легальне визначення оптової купівлі-продажу лікарських засобів виписане з позицій господарсько-правової концепції, для якої характерні ускладнені і багатоаспектні визначення, які намагаються охопити всі елементи механізму господарсько-правового регулювання господарських правовідносин. По суті, різниця між оптовою і роздрібною купівлею продажем полягає у характеристиках товару (опт), цінах (відпускні) та меті використання придбаного оптом товару (для особистого, домашнього чи подібного їм використання), строках (не співпадають із моментом укладення договору). Іншими словами йдеться про ті параметри, які властиві договору поставки (ст. 712 ЦК України).

Чимало проблем із закупівлями лікарських засобів для державних потреб і чинний механізм таких закупівель систематично призводить до збоїв із постачанням вакцин, їх якості, інших ліків для лікування хвороб. Не менше проблем із посередниками, які штучно інколи самим виробниками лікарських засобів вводяться на оптовий ринок лікарських засобів і що призводить до прямих чи замаскованих змов між учасниками оптового ринку і суттєвого їх здороження. Тут слід використати державою в свої регуляторні можливості і перевірити посередників на предмет зловживання їх правами. У ст. 13 ЦК України встановлено, що при здійсненні своїх прав особа повинна утримуватися від дій, які могли б порушити права інших осіб (ч. 2), не допускати дій, що вчиняються із наміром завдати шкоди іншій особі (напри-

клад заставити її платити значно більше чим це економічно і ринково виправдано), а також зловживання правом у інших формах (ч. 3), не допускати використання цивільних прав з метою неправомірного обмеження конкуренції, зловживання монопольним становищем на ринку, а також недобросовісна конкуренція (ч. 5).

Оптова купівля-продаж вважається поставкою. У вітчизняному законодавстві цей договір виділився як спеціальний вид оптової торгівлі. В умовах різноманітності форм виробничої власності та суб'єктів господарювання він не втрачає свого значення як основного інституту опосередкування відносин з передачі права власності та як договірної форми кооперації товаровиробників і оптових торговців, і може розвиватись у подальшому як різновид оптової купівлі-продажу. В сучасних умовах економічне підґрунтя поставки зумовлено тим, що Україна як держава з розвинутою економікою потребує її сталого розвитку на основі внутрішньодержавної і міждержавної кооперації.

Оптова торгівля лікарськими засобами – один із видів господарської діяльності, який відповідно до п. 9 ст. 9 Закону України «Про ліцензування певних видів господарської діяльності» від 1 червня 2000 р. підлягає ліцензуванню. Обов'язковість ліцензування (ліцензування окремих видів господарської діяльності, як встановлено п. 1 ст. 14 ГК України, є одним із засобів державного регулювання у сфері господарювання, який спрямований на забезпечення єдиної державної політики у цій сфері та захист економічних і соціальних інтересів держави, суспільства та окремих споживачів) цього виду діяльності вказані і у ч. 1 ст. 19 Закону України «Про лікарські засоби» від 4 квітня 1996 р. і забезпечує державний контроль наявності у суб'єкта господарювання ліцензійних умов: визначеного рівня спеціалістів, відповідності аптечного складу встановленим критеріям, можливості реалізувати безпечні та якісні лікарські засоби.

Видається можливим сформулювати авторське доктринальне визначення цього договору у редакції «за договором оптової торгівлі лікарськими засобами їх виробник чи у спеціально визначених законом випадках посередник зобов'язується передавати у строк/строки покупцю лікарські засоби для використання суб'єктами роздрібної торгівлі лікарськими засобами, або для лікувально-профілактичного застосування, а покупець зобов'язується приймати і сплачувати за них обумовлену плату».